

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A közúti közlekedési balesetek károsultjainak kártérítése és sérelemdíja

Szerző:

dr. Bedő Sarolta

bírósági titkár

Szeged, 2023. július 17.

Bevezetés

Az Országos Rendőr-főkapitányság Országos Baleset-megelőzési Bizottsága, valamint a Központi Statisztikai Hivatal hivatalos honlapján közzétett statisztikai adatokból kiolvashatóan 2022. január 01. és 2022. december 31. napja között -országosan- mindösszesen 14.646 személysérüléssel közúti közlekedési baleset következett be, melyből 429 halálos kimenetelű, míg 3877 súlyos sérüléssel közlekedési baleset volt.¹

Az idei évben (2023. január 01. és február 28. napja között) ez idáig 1773 személysérüléssel baleset következett be, amelyből 62 halálos kimenetelű, míg 468 súlyos sérüléssel közúti közlekedési baleset volt. Ezen időszakot összevetve a tavalyi év azonos időszakával összességében elmondható, hogy a személysérüléssel közúti közlekedési balesetek száma idén csekély, mindössze 0,12%-os mértékben csökkent. Aggasztó képet mutat ugyanakkor az, hogy a tavalyi év azonos időszakához képest a halálos kimenetelű közlekedési balesetek száma 24,2%-al, míg a súlyos sérüléssel közlekedési balesetek száma 4,71%-al nőtt.²

A tanulmány témája szempontjából mindennek azért van kiemelt jelentősége, mert a megnövekedett számú közúti közlekedési balesetek eredményeként, azokkal egyenes arányban nő a közúti közlekedési balesetekből eredő károk, valamint a személyiségi jogsértésekből eredő sérelemdíj megtérítése iránti perek száma.

Ennek oka, hogy a közúti közlekedési balesetek a károsultak életében gyakran jelentős változásokat eredményeznek: a károsultak azon túl, hogy maradandó testi és lelki sérüléseket szenvednek el, megváltozott egészségi állapotuk miatt munkájukat elveszítik. Énképük, és családi kapcsolatuk - miután egészségi állapotuk folytán mások segítségére szorúlnak- megváltozik, társadalmi életük beszűkül.³

---

¹<https://tinyurl.hu/CQZ4> , <https://tinyurl.hu/UFTO>

²<https://tinyurl.hu/CQZ4> , <https://tinyurl.hu/UFTO>

³ DR. NÉMETH Mariann: *Közlekedési balesetek kárrendezése, gyakorlati útmutató*. Hungarovox Kiadó, Budapest, 2016. 13.

A tanulmány célja a közúti közlekedési balesetek folytán, a károsultak életében beállott változások reparálása érdekében megítélt kártérítések bírói gyakorlatának bemutatása. Ennek során mindenekelőtt röviden ismertetem a kártérítési felelősség általános szabályait, valamint hatályos kárfelelősségi rendszerünket. Ezt követően érintőlegesen kitérek a -tanulmány témájához szorosan kapcsolódó- kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás általános és speciális kárfelelősségi szabályaira. A tanulmány fő témája a kártérítés, így általánosságban ismertetem a kártérítés elveit, valamint a kártérítés módjára, mértékére, valamint a kárfajtákra vonatkozó rendelkezéseket is, betekintést nyújtok továbbá a személyiségi jogi jogsértések szankciói között szabályozott, és a nem vagyoni kártérítés „továbbéléseként” emlegetett sérelemdíj jogintézményébe is. Mindezek után rátérek a tanulmány gerincét adó VII. fejezetre, a közúti közlekedési balesetekkel kapcsolatos kártérítési perek bírói gyakorlatára. Ennek keretében részletesen ismertetem a közúti közlekedési balesetekkel összefüggésben leggyakrabban felhívott személyiségi jogsértések, valamint azok szankciójaként megállapított sérelemdíjak gyakorlati alakulását, végezetül bemutatom, hogy a gyakorlatban milyen kártérítési jogcímeken, milyen összegű károk megítélése jellemző, utóbbi vonatkozásában kitérve a kármegosztást eredményező károsulti közrehatásra is.

I. Közlekedés- kártérítés - biztosítás kapcsolata

A Római Birodalom bukásával, a történelmi változásokkal együtt, nem csupán a társadalmi-gazdasági fejlődés, hanem a közlekedés is változott. Kétségtelen, hogy a középkorban a római birodalom magas színvonalú közúti közlekedése hanyatlásnak indult, és lényegében évszázadokig utakról sem lehetett beszélni, de a hanyatlást követően a fellendülés és a haladás korszaka következett. Lassan érlelődni kezdett ugyanis az ipari forradalom, mely nem csak oka, hanem egyben következménye is volt a közlekedés forradalmának, a modern közlekedés kialakulásának.⁴

Az ipari forradalmakkal útjára induló technikai fejlődés -és az, hogy a gőzmozdonyok szikrái folytán kialakult tüzekkel szemben a földtulajdonosok védtelenek voltak- az európai és az azon kívüli államokban magával hozta a kártérítési jog megújításának szükségességét, a vétkes felelősség kialakítását.⁵

A római gyökerekkel indokolt, kivételes intézményként bevezetett vétkességi felelősséggel kapcsolatos elméleti álláspontokat a magyar szerzők közül kiemelt részletességgel Dezső Gyula, Marton Géza ismertette, és véleményezte, majd később Eörsi Gyula adott ezekből egy rövid áttekintést.⁶

A vétkességi szemléletű, Osztrák Polgári Törvénykönyvre támaszkodó magyar kártérítési jogi gondolkodásban a vaspályák által okozott halál vagy testi sértés miatti felelősségről szóló 1874. évi XVIII. törvénycikk hozott jelentős áttörést.⁷

A törvénycikk értelmében ilyen esetekben a vasút felelőssége megállapítható volt, kivéve, ha bizonyította, hogy a halált vagy testi sérülést egy elháríthatatlan esemény, egy harmadik személy elháríthatatlan cselekménye vagy pedig a károsult hibája okozta.⁸

---

⁴A közlekedés története, Wikipédia.

https://hu.wikipedia.org/wiki/A_k%C3%B6zleked%C3%A9s_t%C3%B6rt%C3%A9nete

⁵PUSZTAHELYI Réka: *A veszélyes üzemi felelősség szabályozási környezete*. Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Közszolgálati Kar, 2018. szeptember 30. 13. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

⁶PUSZTAHELYI i.m. 13. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

⁷PUSZTAHELYI i.m. 19. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

⁸CsÁKÓ Györgyi: *A károsult védelme a felelősségbiztosításban*. PHD értekezés, Miskolc, 2000. 17. <http://midra.uni-miskolc.hu/document/5610/854.pdf>

A bírói gyakorlat hamar felismerte annak lehetőségét, hogy a vaspályák vértlen kártérítési felelőssége kiterjeszhető a dologi károk körére, valamint analógia útján az egyéb fokozott veszéllyel járó tevékenységekre is, éppen ezért az objektív felelősség még a XIX. század fordulóját megelőzően az üzemi balesetek területén is megjelent, így az ipartörvényekben⁹, és az ipari munkások baleseti védelméről szóló törvényben.¹⁰

A századfordulót követően a bírósági gyakorlat a tényállás kereteit tovább tágította, kiterjesztve azt a gépi erővel működtetett egyéb közlekedési eszközökre, így a magyar utakon akkorra nagy számban megjelenő automobilonokra is.¹¹

A felelősség felfogásában a magyar Polgári Törvénykönyv 1900. évben közzétett Tervezete hozott jelentős újításokat. Legfontosabb újítása abban állt, hogy a Tervezet a vétkes (deliktualis felelősség) addig ismert eseteinek egész sorozatát gyűjtötte egyetlen fejezetbe. A fejezet -többek között- tartalmazta a cselekvőképtelenek méltányossági felelősségét, az épületkárra, állatkárra, a veszélyes üzemekből eredő, vagy a kidobott, kiöntött vagy felfüggesztett dolgok leeséséből származott károkért való felelősséget.¹²

Megjegyzendő ugyanakkor, hogy az 1900-as Polgári Törvénykönyv-tervezet javaslata ellenére a veszélyes üzemi felelősség a lóvontatású vasutakra vagy az automobilonokra nem terjedt ki, egészen 1907-ig nem volt ugyanis olyan bírói döntés, amely az autóbaleset esetében a vétkességi elvtől eltért volna.¹³

Érdekességként jegyzem meg, hogy 1910. évben 1047 regisztrált gépjárművet tartottak nyilván az országban, ez a szám 1947. évre elérte a 48.932-t, mellyel egyenes arányban emelkedett a gépkocsibalesetek száma is.¹⁴ Mindez pedig áttörést hozott a nem gazdasági-haszonyszerzési célú veszélyes tevékenységek körében, ugyanis a Kúriának ezzel kapcsolatosan át kellett hidalnia azt a

---

⁹1872. évi VIII. tc. és 1884. évi XVII. tc.

¹⁰PUSZTAHELYI i.m. 19. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

¹¹PUSZTAHELYI i.m. 20. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

¹²CSÁKÓ i.m. 19. <http://midra.uni-miskolc.hu/document/5610/854.pdf>

¹³PUSZTAHELYI i.m.20. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

¹⁴LIPÓK András: *A közlekedési bűncselekmények szabályozása és története a kezdetektől napjainkig*. Szakdolgozat, 2016. 13. <http://midra.uni-miskolc.hu/document/22795/17359.pdf>

szakadékot, és meg kellett oldania azt a problémát, amikor a veszélyes tevékenységet nem üzemszerűen, vállalkozásként üzik.¹⁵

Az 1913-as Ptk.-tervezet ezt követően a vétkes felelősség körét tovább bővítette -többek között- azzal, hogy megteremtette annak a lehetőségét, hogy méltányossági szabály alapján a bíróság a vétkes személyt is magatartása következményeiért felelőssé tegye. Ezt a szabályt az 1928-as Magánjogi Törvényjavaslat (a továbbiakban: Mtj.) is fenntartotta, sőt a vétkesül okozott károkért való felelősség szabályainak élére helyezte. A rendelkezést utóbb a bírói gyakorlat is alkalmazásba vette.¹⁶

A Mtj. megjelenésekor a bírói gyakorlat már általános fogalomként kezelte a veszélyes üzem kategóriáját, s annak alapját már nemcsak az üzem veszélyességére, hanem annak terjedelmére és természetére is fektette, ami a vétkes üzemi kár alapján támasztható kártérítési kötelek lehetőségét a technika haladásával párhuzamba helyezte.¹⁷

Az 1930-as évek elejére az üzembentartói fogalom is rögzült, továbbá kialakult a veszélyes üzemek találkozására irányadó gyakorlat is, amely az általános, vétkességi szabályoknak, továbbá a hároméves elévülési időnek az alkalmazását rendelte. Érvényre jutott -a károsulti közrehatás értékeléseként- a kármegosztás lehetősége, eldőlt továbbá az a kérdés is, hogy a tárgyi felelősség fennállta nem zárja ki annak lehetőségét, hogy a károsult más speciális vagy akár az általános vétkességi tényállásra is alapozhassa kártérítési igényét, amelyre egyébként az általános elévülési idő az irányadó.¹⁸

Az 1940-es években a veszélyes üzemi felelősség bírói gyakorlata tovább fejlődött, melyet jól tükröz a Kúria egy 1947. évben hozott döntése is. A döntés a vétekarányos kárfelelősség elvének alkalmazásával megosztotta az olyan veszélyes üzem működéséből eredő baleset folytán bekövetkezett kárt, amelynek bekövetkezte körül a károsult kellő gondossággal kiválasztott megbízottja is vétkező volt.¹⁹

---

¹⁵PUSZTAHELYI i.m.20. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

¹⁶PUSZTAHELYI i.m.22. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

¹⁷PUSZTAHELYI i.m.22. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

¹⁸PUSZTAHELYI i.m.20. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

¹⁹PUSZTAHELYI i.m.25. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

A döntésből egyértelműen kirajzolódott, hogy további vétkességi, szubjektív elemek jelentkeztek a veszélyes üzemi felelősség objektív jellemzői között, mely az 1950-es években ahhoz a véleményhez vezetett, mely szerint a veszélyes üzemi felelősség sem tisztán tárgyi jellegű, hanem a vétkes felelősség nyomait viseli magán. Ezt erősítette meg lényegében Eörsi Gyula is azzal, hogy arról számolt be, a veszélyes üzemi felelősség objektív jellege ellenére a bíróságok döntéseik indokolásában továbbra is gyakorta keresték az üzembentartó vétkességét is alátámasztó körülményeket.²⁰

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény a deliktualis kártérítési felelősséget új alapokra helyezte, és -az Mtj-ben több szakaszban részletezett, speciális tényállásokat egybefoglalva-, egyetlen, általánosan megfogalmazott veszélyes üzemi tényállást alkotott. Tette mindezt annak okán, hogy a veszélyes üzem körébe tartozó tényállások felsorolása és csoportosítása -az ide tartozó tényállások folyamatos változása miatt- lehetetlen.²¹

A Ptk. 1977. évi novelláris módosítása a veszélyes üzemi tényállás megfogalmazásán nem változtatott, csupán fogalmi és szabályozási körébe vonta az emberi környezetet veszélyeztető tevékenységet.²²

A 2014. március 15. napján hatályba lépett új Polgári Törvénykönyv a tényállást változatlanul hagyva, a felelősségi alakzat elnevezését pontosította, illetve az alszabályok körében kisebb változtatásokat hozott.²³

A felelősség szigorodási folyamata, valamint a károkozó és a károsult között megjelenő feszültség lényegében kiharcolta a biztosítási védelem kidolgozását, és a felelősségbiztosítás különböző területeken való megjelenését. Egy specializálódási folyamat indult meg, melyet a szakirodalom öt pont köré gyűjtött:

- üzemi felelősségbiztosítások²⁴

---

²⁰PUSZTAHELYI i.m.25. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

²¹PUSZTAHELYI i.m.27. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

²²PUSZTAHELYI i.m.29. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

²³PUSZTAHELYI i.m. 29. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

²⁴Az üzembentartó felelőssége az olyan károkért, amelyek a munkaviszony keretében érték a munkavállalót.

- gépjármű biztosítások²⁵
- termék-felelősségbiztosítás²⁶
- szakmai felelősségbiztosítások²⁷
- környezetszennyezési károk felelősségbiztosítása.²⁸

A biztosítás igénye a tömegesen megjelenő veszélyes üzemmellel, a gépjármű-közlekedéssel függ össze.²⁹ A veszélyes üzemi felelősség tágabb szabályozási környezetébe beletartoznak a kompenzációt biztosító egyéb eszközök, így a felelősségbiztosítás, a vagyon- és balesetbiztosítás, továbbá a társadalombiztosítási ellátások is, ebben ragadható meg tehát leginkább a közlekedés és a biztosítás kapcsolata.³⁰

A veszélyes üzem fogalmi ismérve -többek között- a nagy személyi körre kiterjedő, vagy egyébként súlyos, nagyfokú károsodás kockázata, mely jellemzően meghaladja a kárért felelős személy vagyonát. Ebből következően már a veszélyes üzemek kialakulásának kezdeti időszakában is ezen tevékenységek végzésének feltétele volt a felelősségbiztosítás megléte, mely kezdetben sokkal inkább a nem üzemszerűen folytatott, ugyanakkor fokozottan veszélyes tevékenységekhez, elsőként az autók használatához kapcsolódott.³¹

Novotni Zoltán úgy foglalt állást, hogy a felelősségbiztosításra azokon a területeken van szükség, ahol a károkozás tömeges veszélye fennáll, a károkozás anyagi következményei előreláthatatlanok, és a kártérítési felelősség szabályai érvényesülnek.³²

A hazai motorizáció előrehaladtával a biztosítás előtt ez a terület (gépjármű üzletág) megnyílt, így a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítást Magyarországon a jogalkotó -világviszonylatot is tekintve hamar szabályozni kezdte. Élen járt hazánk az úgynevezett európai típusú kötelező gépjármű

²⁵ A gépjármű üzembentartójának, használójának felelőssége a fokozott veszéllyel járó tevékenységért.

²⁶ A termék előállítójának, forgalmazójának felelősségbiztosítása, amellyel párhuzamosan megjelent a szerződésszegési kockázatok biztosítására irányuló igény.

²⁷ A különböző hivatások, foglalkozások gyakorlásával, valamint ezek keretében elkövetett „műhibák” okozta károk fedezésének biztosítására.

²⁸ Csákó i.m.22. <http://midra.uni-miskolc.hu/document/5610/854.pdf>

²⁹ Csákó i.m.24. <http://midra.uni-miskolc.hu/document/5610/854.pdf>

³⁰ PUSZTAHELYI i.m.107. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

³¹ PUSZTAHELYI i.m.107. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

³² PUSZTAHELYI i.m.108. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

felelősségbiztosítás bevezetésében is, már 1961. évben csatlakozott ugyanis az európai Zöldkártya rendszerhez, a biztosítási hálózat pedig 1970. évre teljesen kiépült.³³

Mindemellett egy világszerte figyelemmel kísért újítás is kötődik ezen üzletághoz a magyar biztosítástörténetben, mégpedig a kötelező felelősségbiztosítási díjak üzemanyagárba történő beépítése 1982. évtől kezdődően, mely amellet, hogy kiküszöbölte a szerződéskötést, a nyilvántartást, de elhárította a klasszikus értelemben vett díjfizetést és a biztosítatlanság problémáját is. Lényegében ezt a megoldást váltotta fel 1991. július 01. napjával a gépjárművel kötelező felelősségbiztosításának szerződéses struktúrája.³⁴

E fejezet végén csupán megjegyzem, hogy a KSH adatai szerint Magyarországon 2022. december 31. napján 4.980.933 gépjármű vett részt a közúti közlekedésben.³⁵

II. A kártérítési felelősségről általában

A felelősség általános fogalmának meghatározását illetően különféle megközelítésekkel találkozhatunk, ugyanakkor a hétköznapi értelmében vett felelősség alatt a valamiért és a valami miatti felelősséget értjük. Utóbbi esetében - az erkölcsi és politikai fogalom mellett - megkülönböztetjük a jogi felelősséget.³⁶

Jogi felelősség alatt az olyan jogkövetkezésménnyel járó helyzeteket értjük, amelyeket egy jogszabály által vagy egy jogszabályban betartandónak nyilvánított erkölcsi norma által tiltott magatartás, vagy egy jogszabály esetleg erkölcsi norma által előírt magatartás elmulasztása idéz elő.³⁷

---

³³ Kiss Eszter: *A kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás rövid története és alapvető jellemzői*. Debreceni Jogi Műhely, 2013/3. 17-36.

³⁴ Kiss i.m. 17-36.

³⁵ https://www.ksh.hu/stadat_files/sza/hu/sza0069.html

³⁶ BARTA Judit-BARZÓ Tímea-CSÁK Csilla-FAZAKAS Zoltán József-HARSÁNYI Gyöngyi-JAKAB Nóra-JUHÁSZ Ágnes -KENDERES György-KRISTON Edit-MAJOROS Tünde-MÉLYPATAKI Gábor-MISKOLCZI BODNÁR Péter-OLAJOS István -PUSZTAHELYI Réka-RÁCZ Zoltán-SÁPI Edit-TÓTH Gergő-TÓTH Hilda-UJVÁRINÉ DR. ANTAL Edit: *Magyarázat a kártérítési jogról*. In: BARTA Judit-BARZÓ Tímea-CSÁK Csilla (szerk.) *Jogtár*, I. 1-2.

³⁷ BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI-MISKOLCZI BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-RÁCZ-SÁPI-TÓTH -TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2.

A jogi felelősségen belül elindult szétválási folyamat révén a jogi felelősség először büntetőjogi és polgári jogi felelősségre vált szét, majd e szétválási folyamat befejeződése előtt a XIX. században kialakult az államigazgatási jogi felelősség, továbbá a polgári jogi felelősségből kivált a szövetkezeti jogi, és a munkajogi felelősség.³⁸

A polgári jog jórészt vagyoni és áruviszonyok joga, amelyben a megelőző célzat mellé reparációs célzat is társul, így a polgári jogi felelősség funkciója a jogellenes magatartás következményének kiegyenlítése.³⁹

A polgári jogi felelősségen belül külön csoportot képeznek az olyan felelősségi normák, melyek kár bekövetkezése esetén rendezik a károkozó és a károsult között a károkozás eredményeként létesülő jogviszonyt. A kártérítési felelősség alapján a károkozó - kimentés hiányában - köteles a károsult kárát megtéríteni, míg a károsultat kárenyhítési kötelezettség terheli.⁴⁰

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) kodifikációja során azt tartották szem előtt, hogy a törvény szövegében megjelenő felelősség kizárólag a kártérítési felelősséget jelentse, különös figyelemmel arra, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) sokszor olyan esetekben is a felelősség szót használta, amikor valójában nem felelősségről, hanem helytállásról volt szó.⁴¹ E fogalmi tisztázódási folyamat eredményeként a felelősség hatóköre tehát kifejezetten a kártérítési felelősségre szűkölt.⁴²

Fuglinszky Ádám szerint a kártérítési felelősségnek van egy tágabb és egy szűkebb fogalma. Álláspontja szerint a tágabb értelemben a kártérítési felelősség arra a kérdésre keresi a választ, hogy: mikor, milyen feltételek teljesülése esetén kell kártérítést fizetni és ki a felelős személy; és a kárért felelős személynek mit; és hogyan kell megtérítenie. Az első kérdésre adott válasz attól függ, hogy a kárt szerződésszegéssel vagy szerződésen kívül okozták -e. Amennyiben szerződésszegéssel okozták, úgy kontraktuális felelősségről, amennyiben pedig szerződésen kívül, úgy deliktuális felelősségről

---

³⁸ UJVÁRINÉ DR. ANTAL Edit: *Felelősségtan*. Novotni Alapítvány Miskolc, 2014. 16.

³⁹ UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. 16-17.

⁴⁰ BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATÁKI-MISKOLCZI BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-RÁCZ-SÁPI-TÓTH-TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. 1. 1-2.

⁴¹ UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. 18.

⁴² MISKOLCZI BODNÁR Péter: *A kártérítési felelősség közös szabályainak alkalmazási köre*. Jogtudományi közlöny, 2019/2. 53.

beszélhetünk. Abban az esetben, ha tudjuk ki a kárért felelős személy, és megkaptuk a választ arra a kérdésre is, hogy melyik felelősségi forma (kontraktuális vagy deliktális) szabályai alkalmazandóak, akkor léphetünk tovább a kártérítési felelősség másik két kérdésére. A második kérdés a kár fogalmát határozza meg, és kijelöli a megtérítendő kár mértékét, míg a harmadik kérdés a kár megtérítésének módjára ad választ. A második és harmadik kérdésre adott válaszok összessége tekinthető Fuglinszky Ádám szerint egyébként szűkebb értelemben vett kártérítési felelősségnek.⁴³

Az rPtk. kárfelelősségi rendszere egységes volt, ugyanis az rPtk. 318.§-a⁴⁴ szerinti hídszabály alkalmazásával a szerződésszegésért való felelősségre, valamint a kártérítés mértékére is a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait rendelte alkalmazni. Ez az egység mindemellett kiterjedt - többek között - a kimentés szabályaira, továbbá a megtérítendő kár mértékére is. Ebből következően tehát a szerződésszegésért való felelősséget a korábbi jogunk felróhatósági alapon szabályozta, így a szerződésszegő fél a kárfelelősségi feltételek fennállta esetén a felelősség alól akkor mentesülhetett, ha bizonyította, hogy a szerződésszegéssel összefüggésben felróhatóság nem terheli, tehát a szerződésszegés elkerülése érdekében úgy járt el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható.⁴⁵

A kárfelelősség egysége a gyakorlatban azt eredményezte, hogy a szerződéses és szerződésen kívüli felelősségi tényállások közötti elhatárolási kérdések legfeljebb csak elméletileg voltak érdekesek, gyakorlati jelentőségük, és következményük nem volt.⁴⁶

---

⁴³ FUGLINSZKY Ádám: *Kártérítési jog*. HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft., 2015. 37-38.

⁴⁴ A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdése értelmében, a szerződésszegésért való felelősségre, valamint a kártérítés mértékére a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a kártérítés mérséklésének - ha a jogszabály kivételt nem tesz - nincs helye.

⁴⁵ VÉKÁS Lajos - GÁRDOS Péter: *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez*. Jogtár, Ptk.6:142.§-ához.

⁴⁶ VÉKÁS- GÁRDOS i.m. Ptk.6:142.§-ához.

III. A kártérítési felelősség rendszerének hatályos szabályozása: a két felelősségi forma szétválasztása

A kártérítési felelősség egységes rendszerét a Ptk. megbontotta, miután szétválasztotta a deliktuális és kontraktuális felelősségi terület szabályait. A szétválasztás két sarkalatos ponton történt: a jogalkotó egyrészt a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősséget objektív jogalapra helyezte, s ezzel -amellett, hogy a korábban alkalmazott felróhatósági alapú felelősségi rendszerrel szakított,- megszigorította a szerződésszegő fél kimentését is,⁴⁷ másrészt a károsult vagyonában beállott következménykárok és az elmaradt haszon vonatkozásában a megtérítendő károk mértékét a Ptk. 6:143.§ (2) bekezdésében foglalt előreláthatósági korlát bevezetésével, a szerződéskötéskor előrelátható károkra korlátozta.⁴⁸

Ezen túlmenően azonban a Ptk. a két felelősségi terület korábbi egységén nem változtatott, és a 6:144.§ (1)-(2) bekezdéseiben foglalt utaló normával a károsult kármegelőzési, kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettségére, a közös károkozók felelősségére, továbbá - eltérő megállapodás hiányában - a kár fogalmára és a kártérítés módjára a deliktuális kártérítési felelősség szabályait továbbra is megtartotta azzal, hogy a kártérítés méltányosságból történő mérséklésének nincs helye.⁴⁹

A felelősségi rendszerek szétválasztása és azok eltérő szabályai a gyakorlatban indokoltá tették a jogalkotó számára az úgynevezett kettős jogcímű igények rendezését, és annak törvényi szintre emelését, hogy a felelősségi igények kumulálódása esetén ténylegesen melyik vehető igénybe.⁵⁰ Mindezt a jogalkotó a Ptk. 6:145.§-ban foglalt kumulálási tilalom bevezetésével, a non-cumul elv elfogadásával oly módon szabályozta, hogy kimondta, a jogosult a kártérítési igényét a kötelezettel szemben akkor is a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség szabályai szerint érvényesítheti, ha a kár a kötelezett szerződésen kívül okozott károkért való felelősségét is megalapozza.⁵¹

⁴⁷ T/7971. számú törvényjavaslat a Polgári Törvénykönyvről. Budapest, 2012.

⁴⁸ VÉKÁS - GÁRDOS i.m. Ptk.6:142.§-ához.

⁴⁹ A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:144.§ (1)-(2) bekezdései.

⁵⁰ BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI-MISKOLCZI BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-RÁCZ-SÁPI-TÓTH -TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2.

⁵¹ A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:145.§-a.

A felelősségi területek szétválasztásával a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény hatálya alá tartozó ügyekben problémaként merült fel a jogcímhez kötöttség kérdése, és ezáltal az, hogy ha a károsult igényét téves jogcím alapján érvényesítette, úgy a Ptk. 6:145.§-ban foglalt anyagi jogi rendelkezés eljárásjogi jogcímhez kötöttséget eredményezett -e, és ezáltal a kereset megalapozatlanságát eredményezte.⁵²

E kérdéssel összefüggésben a Kúria oly módon foglalt állást, hogy kimondta, a régi Pp. alapján elbírálható ügyekben nem érvényesül a jogcímhez kötöttség, ezért a párhuzamos kártérítési igények kizárásáról rendelkező Ptk. 6:145. §-ából sem következik a tévesen, deliktuális felelősség szabályaira alapított kereset megalapozatlansága. Nincs ugyanis eljárásjogi akadálya annak, hogy a bíróság a felek közti jogviszonyt a keresetben foglaltaktól eltérően minősítse, és azt más anyagi jogszabályok alapján bírálja el.⁵³

A jogcímhez kötöttség körüli -jogirodalomban és a bírói gyakorlatban egyaránt zajló- hosszú vitát⁵⁴ a 2018. január 01. napján hatályba lépett Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX törvény zárta le azzal, hogy a 342.§ (3) bekezdésében kimondta, törvény eltérő rendelkezése hiányában az érdemi döntés nem terjedhet ki olyan jogra, amelyet a fél a perben nem állított.⁵⁵ Ennek eredményeként tehát nem lesz lehetséges, hogy a bíróság egy kereseti kérelemnek a jogalap téves megjelölése ellenére helyt adjon.

IV. A felelősségi rendszerek szétválasztásának indoka

A Ptk. kodifikációja során a kontraktuális és deliktuális felelősségi terület szétválasztása a károkozó magatartások eltérő természetére tekintettel jelent meg. A Ptk.-hoz fűzött Miniszteri Indokolás (továbbiakban: Indokolás) a két felelősségi terület közötti különbséget abban ragadta meg, hogy a szerződésen kívüli károkozásnál a relatív kárkötelmet megelőzően a felek között már fennáll egy

---

⁵² Kúria Pfv.III.20.436/2019/6., Kúria Pfv.III.21.277/2019/7.

⁵³ Kúria Pfv.III.20.436/2019/6., Kúria Pfv.III.21.277/2019/7.

⁵⁴ WOPERA Zsuzsa: *Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez.* Jogtár, Pp.342.§-ához.

⁵⁵ A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 342.§ (3) bekezdése.

abszolút szerkezetű jogviszony, amihez kapcsolódik a károkozás általános tilalma, és amelynek megsértése alapozza meg a szerződésen kívüli kárfelelősséget. E felelősségi forma esetén így a károkozás tilalma szenved sérelmet, és a magatartást az teszi jogellenessé, hogy ahhoz káreredmény kapcsolódik. Ezzel szemben kontraktuális felelősségnél a felek között már fennáll egy relatív szerkezetű jogviszony, a szerződés, amely meghatározza a szerződő felek egymással szembeni jogait és kötelezettségeit. Ebben az esetben így a károkozó magatartás a szerződésben önként, tudatosan, átgondoltan vállalt szerződéses kötelezettség megszegése.⁵⁶

A károkozó magatartás eltérő természetének következményeit vonta le a Ptk. a felelősség feltételrendszerében azzal, hogy egyrészt megszigorította a szerződészegő fél felelősség alóli kimentésének feltételeit, másrészt a megtérítendő következménykárok és elmaradt haszon mértékét a szerződéskötéskor előrelátható károkra korlátozta, egészséges egyensúlyi helyzetet teremtve ezzel a felek közötti kockázatelosztás terén.⁵⁷

V. A gépjármű üzemeltetése, mint fokozott veszéllyel járó tevékenység

A Ptk. nem sorolja fel, hogy mit tekint veszélyes üzemi tevékenységnek, e tevékenységek körét, és kialakítását a bírói gyakorlatra bízta. Ezt erősítette meg a bíróság egy rPtk. idején született eseti döntésében⁵⁸ is azzal, hogy kimondta, az rPtk. 345.§-ának (1) bekezdése szabályozza ugyan a fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősséget, azonban annak fogalmát nem határozza meg, ugyanis az e tevékenységi körbe tartozó magatartások teljeskörű felsorolása -figyelemmel arra, hogy a tevékenység tartalma és köre a technika fejlődésével változik- nem lehetséges. Mindebből következően a bíróságnak minden esetben egyedileg kell eldönteni, hogy az adott ügyben felmerülő tevékenység fokozott veszéllyel járó tevékenységnek minősül -e.⁵⁹

---

⁵⁶ T/7971. számú törvényjavaslat a Polgári Törvénykönyvről. Budapest, 2012. 585-586.

⁵⁷ T/7971. számú törvényjavaslat a Polgári Törvénykönyvről. Budapest, 2012. 585-586.

⁵⁸BH306.2002.

⁵⁹DÖBRENTEY Dániel Joákim: *A veszélyes üzemi felelősség -a gépjárművekkel okozott károk tükrében-*. Szakdolgozat, 2014. 6. <https://tinyurl.hu/LM5d>

Alapvetően elmondható, hogy fokozott veszéllyel jár az a tevékenység, amelynek folytatása során fellépő, viszonylag csekély mértékű rendellenesség is súlyos kárral fenyegető veszélyhelyzetet alakíthat ki. Ugyancsak fokozottan veszélyes a tevékenység abban az esetben is, ha folytatójának csekélyebb mértékű vétkessége súlyos kárveszéllyel fenyegető helyzetet teremthet, továbbá, ha egyszerre nagyobb számú személy életét, testi épségét, egészségét vagy vagyonát fenyegető veszélyt idéz elő.⁶⁰ A fokozottan veszélyes tevékenység megítélésénél minden esetben a működtetés során alkalmazott eszköz jellemző vonásait kell vizsgálni azzal, hogy a tevékenységgel okozati összefüggésben fellépő következményeket is figyelembe kell venni.⁶¹

Az irányadó bírói gyakorlat alapján kiemelendő, hogy a veszélyes üzem működtetésének fogalmi körébe nemcsak maga a gépjármű és annak használata, üzemeltetése, hanem annak közlekedésben való részvétele is beletartozik. Ennek azért van kiemelt jelentősége, mert adott közlekedési helyzetben (közúton, két lakott település között haladva például) a kerékpáros is a közlekedés résztvevőjének minősül, ha a közlekedési szabályokat súlyosan megszegve kerékpározik. Nem szűkíthető le tehát a veszélyes üzem fogalma a fokozott veszéllyel járó tevékenység eszközére, az kiterjed az üzemeltetése körülményeire is.⁶² Itt jegyzem meg, hogy a Kúria több eseti döntésében is kiemelte, hogy a kerékpárral való közlekedés nem tekinthető a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső oknak.⁶³

Ahogy a dolgozatomban első fejezeteiben is említettem, a bírói gyakorlat alapján már kezdetekben sem volt kétséges, hogy a gépjárművek veszélyes üzemi tevékenységnek minősülnek, azok az elsők között kerültek a veszélyes üzem fogalomkörébe.⁶⁴

A gépjármű fogalmának meghatározása kapcsán a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) II. függelékének b) pontja szolgál iránymutatásul.⁶⁵ E fogalom meghatározás szerint a gépjármű olyan jármű, amelyet beépített erőgép

---

⁶⁰ BDT2012.2661.

⁶¹ BDT2010.2358.

⁶² Kúria, Pfv.III.21.097/2021/5.

⁶³ Kúria, Pfv.III.21.805/2014/3., Pfv.III.20.418/2018/5.

⁶⁴ DÖBRENTEY i.m. 8. <https://tinyurl.hu/LM5d>

⁶⁵ DÖBRENTEY i.m.8. <https://tinyurl.hu/LM5d>

hajt, rögzíti továbbá, hogy a mezőgazdasági vontató, a lassú jármű, a segédmotoros kerékpár és a villamos azonban nem minősül gépjárműnek.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint azonban a KRESZ fenti fogalommeghatározása nem lehet irányadó annak a kérdésnek az eldöntésénél, hogy polgári jogi szempontból az adott jármű üzemeltetése a fokozott veszéllyel járó tevékenységi körbe vonható -e.⁶⁶

A Legfelsőbb Bíróság a gépjárművek üzemeltetésének veszélyessége kapcsán úgy foglalt állást, hogy az elsősorban a hajtóerő hatékonyságától függ: az 50 cm³ -t meg nem haladó hengerűrtartalmú motorral ellátott járműveket nem lehet a veszélyes üzem fogalomkörében említeni.⁶⁷

A fenti definíciók mellett a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló törvény 3.§ 10. pontja saját gépjármű-definíciót alkalmaz, amely egyrészt a gépjárművek közé sorolja -utaló szabály révén- a KRESZ II. függelékének b) pontja szerinti gépjárműveket, másrészt a nyomatékot sokkal inkább a hatósági engedély és jelzés meglétére helyezi, mintsem a beépített erőgép általi hajtásra.⁶⁸

Mivel a gépjármű veszélyes üzemnek minősül, így annak üzembentartója felelősséggel tartozik a gépjármű működtetése, üzemeltetése során okozott károk megtérítéséért. Az üzembentartó felelőssége ugyanakkor nem korlátlan, mentesülhet ugyanis a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt olyan elháríthatatlan ok idézte elő, amely a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül esik.⁶⁹

---

⁶⁶FÉZER Tamás: *A Kártérítési jog Magyarázata*. Wolters Kluwer Kft., 2019. https://mersz.hu/dokumentum/YOV0844_46

⁶⁷DÖBRENTEY i.m. 9. <https://tinyurl.hu/LM5d>

⁶⁸DÖBRENTEY i.m.9. <https://tinyurl.hu/LM5d>

⁶⁹A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:535.§ (1) bekezdés.

VI. Sajátos kárfelelősségi szabály a biztosítási jogviszonyban: a felelősségbiztosítási szerződés

1. Általános szabályok

A felelősségbiztosítási szerződéssel kapcsolatos részszabályokat a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Kgfb. tv.) tartalmazza, a Kgfb. tv. tekinthető tehát a felelősségbiztosítási szerződéseket illetően a legfontosabb jogforrásként. Azokra a kérdésekre azonban, melyet a Kgfb.tv. nem rendez, háttérjogszabályként a Ptk. vonatkozó rendelkezései alkalmazandóak.⁷⁰

A biztosítási szerződésekre vonatkozó szabályokat a Ptk. a Hatodik könyvének harmadik részében, az „Egyes szerződések” körében, ezen belül is annak XXII. címében. A XXII. cím a LXII. fejezetében tartalmazza a biztosítási szerződésekre vonatkozó általános szabályokat, melyet követően a LXIII. fejezet rögzíti a kárbiztosítási szerződésekre irányadó rendelkezéseket akként, hogy annak első alfejezetében a kárbiztosítási szerződésekre vonatkozó általános szabályokat, míg második alfejezetében kifejezetten a felelősségbiztosítási szerződésekre vonatkozó rendelkezéseket taglalja.⁷¹

A jogalkotó a felelősségbiztosítási szerződésekre vonatkozó szabályokat tehát -a korábbi szabályozáshoz hasonlóan- a kárbiztosítási szerződések körében helyezte el, az irányadó szabályok komplex módon, alulról építkező, lépcsőzetes módszer segítségével történő alkalmazása mellett.⁷²

A felelősségbiztosítási szerződés⁷³ több komponensből álló jogviszony: egyik eleme a felelősségbiztosítási szerződés, míg másik a kárkötelmi jogviszony.⁷⁴

---

⁷⁰ Kgfb. tv. 8.§ (5) bekezdés.

⁷¹ DR. CERTICKY Mária: *A felelősségbiztosítási szerződés, különös tekintettel a szerződésszegéssel okozott kár és a sérelemdíj biztosíthatóságára*. PHD értekezés, Miskolc, 2022. 47. https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/17600/certickym_ert.pdf

⁷² DR. CERTICKY i.m. 47. https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/17600/certickym_ert.pdf

⁷³ A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:470.§ (1) bekezdése: Felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosított követelheti, hogy a biztosító a szerződésben megállapított módon és mértékben mentesítse őt olyan kár megtérítése, illetve sérelemdíj megfizetése alól, amelyre jogszabály értelmében köteles.

⁷⁴ DR. CERTICKY i.m. 50. https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/17600/certickym_ert.pdf

A felelősségbiztosítási szerződés a biztosított⁷⁵ és a biztosító⁷⁶ között jön létre, és a biztosítási esemény bekövetkeztéig, továbbá annak biztosító felé történő bejelentéséig lényegében „nyugalmi állapotban” van,⁷⁷ egy hagyományos szerkezetű, kétoldalú kötelelem, amelyben a felek jogosultságai és kötelezettségei adják a kötelelem tartalmát.⁷⁸ A felelősségbiztosítási szerződéshez a kárkötelelem a biztosítási esemény bekövetkezésével és annak bejelentésével kapcsolódik egy alanyi ponton,⁷⁹ a biztosított személyében, és ezen időponttól kezdődően a két jogviszony összefonódik akként, hogy a felelősségbiztosítási szerződés fő elemévé, lényegében mozgatórugójává a kárkötelelem válik. Ez lesz az, aminek függvényében változik a biztosító szolgáltatása, és ami meghatározza a szolgáltatás mértékét, befolyásolja továbbá a szolgáltatás módját.⁸⁰

Innentől tehát a kétpólusú felelősségbiztosítási jogviszony három pólusúvá alakul át, ahogyan a károkozó és a károsult közötti jogviszony is, ugyanis a biztosított által okozott kár révén bekapcsolódik a károsult⁸¹ személye is.⁸²

A felelősségbiztosítási szerződés célja a biztosított által a károsultnak okozott károk megtérítése. Ebből következően tehát a biztosító a biztosított által okozott károk és sérelemdíj harmadik személy felé történő megtérítését vállalja.⁸³

A továbbiakban, ahol felelősségbiztosítási szerződést említek, ott a Kgf. tv. szerinti felelősségbiztosítási szerződést értem.

---

⁷⁵A gépjármű biztosítással rendelkező üzemben tartója és a gépjárművet vezető személy. Ez azonban nem azt jelenti, hogy minden esetben a károkozó a biztosított, hanem azt, hogy az a személy, aki a kárért felelősséggel tartozik.

⁷⁶A biztosító az a szervezet, ami a felelősségbiztosítási szerződés alapján, annak az anyagi hátránynak az elhárítását vállalja, amely a biztosítottat annak következtében éri, hogy a biztosítási esemény bekövetkezte folytán, köteles harmadik személy kárát megtéríteni.

⁷⁷DR. CERTICKY i.m.50. https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/17600/certickym_ert.pdf

⁷⁸CSÁKÓ i.m. 46. <http://midra.uni-miskolc.hu/document/5610/854.pdf>

⁷⁹CSÁKÓ i.m.46. <http://midra.uni-miskolc.hu/document/5610/854.pdf>

⁸⁰DR. CERTICKY i.m.50. https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/17600/certickym_ert.pdf

⁸¹Nem, mint szerződő fél vesz részt a biztosítási szerződés létrehozásában, hiszen személye a szerződés megkötésekor még ismeretlen. Beleegyezése nélkül, akaratán kívül, a biztosított károkozó magatartása folytán válik a jogviszony szereplőjévé. Olyan személy vagy szervezet, aki, illetve amely a gépjárművel okozott kár esetén kártérítésre jogosulttá válik.

⁸²DR. CERTICKY i.m. 53. https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/17600/certickym_ert.pdf

⁸³VÉKÁS Lajos - GÁRDOS Péter: *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez.* Jogtár, Ptk.6:470.§-ához.

2. Biztosítási kötelezettség

A Kgyb. tv. 4.§ (1) bekezdése értelmében minden magyarországi telephelyű gépjárműre -a gépjármű üzemeltetése során okozott károk fedezetére- gépjármű-felelősségbiztosítási szerződést kell kötni, és azt díjfizetéssel hatályban tartani. E kötelezettség -jogszabály eltérő rendelkezése hiányában- a mindenkori üzembentartót -főszabály szerint- a gépjármű hatósági engedéllyel és jelzéssel való ellátásának időpontjától a gépjármű forgalomból történő kivonásáig terheli.⁸⁴

Biztosítási kötelezettség nem csupán a magyarországi telephelyű gépjárművekre vonatkozik. A Kgyb. 41.§-a szerint külföldi telephelyű gépjármű Magyarország területére harmadik ország, valamint a Rendszámegyezményhez nem csatlakozott tagállam területéről -főszabály szerint-akkor léphet be, és vehet részt Magyarország területén a forgalomban, ha érvényes gépjármű-felelősségbiztosítási fedezetet igazoló nemzetközi igazolvánnyal rendelkezik, vagy a gépjármű olyan ország hatósági jelzéseit és országjelét viseli, amely a Rendszámegyezmény részese.⁸⁵

A fentiek szerinti nemzetközi igazolvány meglétét igazolni kell, ellenkező esetben -kivéve, ha olyan gépjárműről van szó, amelynek telephelye a Rendszámegyezményhez csatlakozott országban van, vagy ha a forgalmi engedélyre nem kötelezett gépjármű állandó telephelye a Rendszámegyezményhez csatlakozott országban van- a külföldi telephelyű gépjármű Magyarország területére való belépéskor határbiztosítást köteles kötni.⁸⁶

3. A helytállási kötelezettség általános szabályai

A felelősségbiztosítási szerződés alapján a biztosító helytállási kötelezettsége kiterjed a felelősség kérdésének vizsgálatára, és a gépjármű üzemeltetése során okozott károk miatt támasztott kártérítési igényekre.⁸⁷

---

⁸⁴ Kgyb. tv. 4.§ (1) bekezdés.

⁸⁵ Kgyb. tv. 41.§.

⁸⁶ Kgyb. tv. 42.§ (2) bekezdés.

⁸⁷ Kgyb. tv. 12.§-a.

A helytállási kötelezettség mértéke főszabály szerint -a kár jellegétől függően- dologi károk esetében 1.300.000,- euró, míg személyi sérülés károk esetében 6.450.000,- euró összegig terjed, és az független a károsultak számától. Olyan károkozások esetében ugyanakkor, amelyeket a biztosított gépjárművel más tagállam területén vagy a zöldkártyarendszer azon országainak területén okozta, amelyek nemzeti irodája a magyar Nemzeti Irodával megállapodást kötött, a helytállási kötelezettség mértéke a káresemény helye szerinti ország gépjármű-felelősségbiztosítási jogszabályai szerint áll fenn.⁸⁸

Kiemelendő, hogy a biztosító helytállási kötelezettsége nem minden kár vonatkozásában áll fenn, ezzel kapcsolatos korlátozást a Kgf.b.tv. 15.§-a tartalmaz. A helytállási kötelezettség e rendelkezés értelmében nem terjed ki azokra a károkra, amely

- a károkozó gépjárműben elhelyezett tárgyakban keletkezett, ha ezek nem a gépjárművel utazók személyi használatára szóló tárgyak; a károkozó gépjárműben keletkezett;
- a károkozó gépjármű biztosítottjainak egymással szembeni igényéből származó dologi kárként, illetve elmaradt haszonként keletkezett;
- sugárzó, toxikus anyagok és termékek hatására, vagy az egészségügyi hatóságok részéről a sugárzás káros hatásainak megszüntetését célzó intézkedések folytán keletkezett;
- a gépjármű balesete nélkül az út burkolatában keletkezett;
- a gépjármű - forgalomban való részvétele nélkül - munkagépként való használata során keletkezett;
- álló gépjárműre fel-, illetve arról való lerakódás következtében keletkezett;
- üzemi balesetnek minősül, és a gépjármű javítási vagy karbantartási munkái során keletkezett;
- gépjárműverseny vagy az ahhoz szükséges edzés során következett be;
- környezetszennyezéssel a gépjármű balesete nélkül keletkezett;
- a gépjármű üzemeltetésével egyéb vagyontárgyban folyamatos állagromlással okozott, illetőleg állagromlásból adódott;
- háború, háborús cselekmény, terrorcselekmény következményeként keletkezett.⁸⁹

---

⁸⁸ Kgf.b. tv. 13.§ (1)-(2) bekezdései.

⁸⁹ Kgf.b. tv. 15.§.

4. A helytállási kötelezettségének különös szabályai

4.1. Kártalanítási Számla

A helytállási kötelezettség nem kizárólag a biztosítót terhelheti. Előfordulhatnak ugyanis olyan esetek, amikor ismeretlen gépjármű vagy épp olyan gépjármű okoz kárt, amely a biztosítási kötelezettség ellenére felelősségbiztosítási szerződéssel nem rendelkezik, vagy amelynek üzemeltetője ismeretlen. Ezekben az esetekben a helytállási kötelezettség a Kártalanítási Számla kezelőjét terheli.⁹⁰

A Kártalanítási Számla kezelőjének helytállási kötelezettsége korlátozott, egyrészt azért, mert csak olyan mértékben köteles helytállni, amilyen mértékben a károsult kárának megtérítését a társadalombiztosítás vagy vagyon-és felelősségbiztosítás alapján nem követelheti.⁹¹ Másrészt azért is, mert helytállási kötelezettsége az ismeretlen gépjárművel a károsult gépjárműben, az útban, az út tartozékát képező közlekedési műtárgyakban, az elektromos és a hírközlési berendezésekben és egyéb közművekben, ezek tartozékaiban, a reklámhordozó eszközökben, továbbá az egyéb vagyontárgyakban okozott károokra nem terjed ki.⁹²

Kiemelném ugyanakkor, hogy ismeretlen gépjárművel okozott, halállal vagy személysérüléssel járó baleset esetén a Kártalanítási Számla kezelője a gépjárműben okozott károkat is köteles megtéríteni.⁹³

4.2. Kárrendezési megbízott

Olyan károkozás esetén, amely a zöldkártyarendszer valamely, a károsult lakóhelyétől (székhelyétől) eltérő országában magyarországi telephelyű gépjármű üzemeltetésével keletkezik, és a károkozónak

---

⁹⁰ Kgf. tv. 35.§ (1) bekezdés.

⁹¹ Kgf. tv. 36.§ (1) bekezdés.

⁹² Kgf. tv. 36.§ (3) bekezdés.

⁹³ Kgf. tv. 36.§ (4) bekezdés.

a Magyarország területén székhellyel rendelkező biztosítójával szemben a más tagállam területén lakóhellyel (székhellyel) rendelkező károsultnak e károk miatt kártérítési igénye keletkezik, a károsult kártérítési igényét lakóhelye (székhelye) szerinti tagállam területén a károkozó biztosítója által kijelölt kárrendezési megbízottjához is benyújthatja.⁹⁴

Ha - Magyarország területén kívül - a zöldkártyarendszer valamely országában más tagállam területén telephellyel rendelkező gépjárművel okoznak kárt, és a Magyarország területén lakóhellyel (székhellyel) rendelkező károsultnak e károk miatt a károkozó gépjármű-felelősségbiztosítójával szemben kártérítési igénye keletkezik („szenvedett kár”), úgy kártérítési igényét a károkozó gépjármű-felelősségbiztosítója által Magyarországra kijelölt kárrendezési megbízottjához is benyújthatja.⁹⁵

4.3. *Kárképviselő*

Azon biztosító, amely Magyarország területén székhellyel vagy fiókteleppel nem rendelkezik, gépjármű-felelősségbiztosítást -határon átnyúló szolgáltatás keretében- Magyarország területén csak akkor nyújthat, ha a tevékenység folytatásához - Magyarország területén állandó lakóhellyel vagy székhellyel rendelkező- kárképviselőt bízott meg.⁹⁶

4.4. *Kártalanítási Szervezet*

A károsult a kárigényét a Kártalanítási Szervezettel szemben is érvényesítheti abban az esetben, ha:

- a kárt a zöldkártyarendszer valamely országában más tagállam területén telephellyel rendelkező gépjármű (nem magyarországi telephelyű gépjármű) üzemeltetésével okozták, és a károk miatt a Magyarország területén lakóhellyel (székhellyel) rendelkező károsultnak kártérítési igénye keletkezett, azonban a károkozó felelősségbiztosítója által Magyarországra kijelölt kárrendezési megbízottja a károsult kártérítési igényének benyújtását követő három

---

⁹⁴ Kgf. tv. 37.§ (2) bekezdés.

⁹⁵ Kgf. tv. 37.§ (4) bekezdés.

⁹⁶ Kgf. tv. 38.§ (1) bekezdés.

hónap elteltével sem adott a kártérítési igénybejelentésben előterjesztettekre megfelelő választ,

- a biztosító nem nevezett ki kárrendezési megbízottat,
- a gépjármű vagy a zöldkártyarendszer valamely országában más tagállam területén telephellyel rendelkező kárt okozó gépjármű biztosítója a balesetet követő két hónap elteltével sem volt azonosítható.⁹⁷

4.5. Nemzeti Iroda

A Magyarország területén külföldi telephelyű gépjárművel okozott kárigény a Nemzeti Irodával szemben is érvényesíthető.⁹⁸

5. Kártérítési igények érvényesítése

A fentebb kifejtettek szerint károkozás esetén helytállási kötelezettség a biztosítót, a Kártalanítási Számla kezelőjét, a Nemzeti Irodát, a kárrendezési megbízottat, valamint a Kártalanítási Szervezetet terhelheti.⁹⁹

A biztosítási esemény bekövetkeztekor a károsult kártérítési igényét -a biztosítási szerződés keretei között- a károkozó gépjármű üzembentartójának biztosítójával szemben közvetlenül, illetve meghatározott esetekben a Kártalanítási Számla kezelőjével szemben jogosult érvényesíteni.¹⁰⁰

Az igényérvényesítés érdekében a baleset részesei a helyszínen kötelesek átadni egymásnak a személy, a gépjármű és a biztosítási szerződés azonosításához szükséges adatokat, valamint a baleset lényeges körülményeire vonatkozó információkat. A károsult a káreseményt - annak bekövetkeztétől, illetve a tudomásszerzéstől számított - 30 napon belül köteles bejelenteni a biztosítónak. Amennyiben a határidőt a károsult elmulasztja, úgy a késedelmes teljesítés jogkövetkezményei a káresemény

---

⁹⁷ Kgf. tv. 39.§ (2) bekezdés.

⁹⁸ Kgf. tv. 43.§ (1) bekezdés.

⁹⁹ Kgf. tv. 27.§-a.

¹⁰⁰Kgf. tv. 28.§ (1) bekezdés.

bekövetkezése és a káresemény bejelentése közötti időszakra a biztosítóval, a kárrendezési megbízottal, a levelezővel, a Kártalanítási Számla kezelőjével, a kárképviselővel és a Nemzeti Irodával szemben -hacsak a károsult nem bizonyítja, hogy a határidő elmulasztása önhibáján kívül történt- nem alkalmazhatók.¹⁰¹

Mindemellett a biztosítási esemény bekövetkezésekor magát a biztosítottat is bejelentetési kötelezettség terheli, köteles ugyanis a káreseményt - a kárrendezéshez szükséges adatok megadásával és a lényeges körülmények leírásával, valamint a káreseménnyel kapcsolatos hatósági (rendőrségi) eljárást lefolytató szerv megjelölésével - 5 munkanapon belül a biztosítójánál írásban bejelenteni.¹⁰² Ugyanezen időtartamon belül köteles továbbá bejelenteni azt is, ha a káreseménnyel kapcsolatban ellene peres vagy nemperes eljárás indult. A biztosító jogosult ebben az eljárásban a biztosított képviselétől gondoskodni.¹⁰³

VII. A kártérítésről általában

Abban az esetben, ha a károkozó kárfelelősségét kimenteni nem tudta, úgy köteles a károsult kárát megtéríteni.

1. A kártérítés elve

1.1. Teljes kártérítés elve

A kártért felelős személy a károsult teljes kárának megtérítésére köteles. Olyan helyzetbe kell ugyanis hoznia a károsultat, mintha a károsodás nem következett volna be. Ebből következően tehát a kártérítési kötelezettség a terjedelme a kár mértékéhez igazodik. A teljes kártérítés elve alól azonban bizonyos esetekben maga a Ptk. fogalmaz meg kivételt, egyrészt azzal, hogy rögzíti azt a -bírói gyakorlatban nem igazán élő- rendelkezést, hogy a bíróságnak az eset összes körülményei alapján

---

¹⁰¹ Kgf. tv. 29.§ (1)-(2) bekezdés.

¹⁰² Kgf. tv. 30.§ (1) bekezdés.

¹⁰³ Kgf. tv. 30.§ (3) bekezdés.

lehetősége van a kártérítés mértékét a teljes kárnál alacsonyabb összegben meghatározni. De emellett kivételt fogalmaz meg egyes felelősségi alakzatok (például termékfelelősség) körében is.¹⁰⁴

1.2. *Káronszerzés tilalma*

A teljes kártérítés elvéből következően a kártérítésnek a károkozás folytán károsultat ért egész érdeksérelmét fel kell, hogy ölelje, ugyanakkor fontos, hogy nem terjedhet túl saját célján, a kiegyenlítésen, nem válhat tehát nyereség forrásává. Éppen ezért a kár megállapítása során -a teljes kártérítés elve szempontjából is- elengedhetetlen mindenekelőtt annak tisztázása, hogy mi tartozik a károsult vagyonába, ettől függ ugyanis, hogy bekövetkezett-e annak a csökkenése, és ha igen, úgy milyen mértékben. Másrészt pedig ehhez képest tudjuk meghatározni, hogy melyek azok az értékek, és megtakarítások, amelyekhez a károsult éppen a károkozás során jut, vagy amelyek a károkozás folytán bekövetkeznek, és amelyekkel a kártérítést -a káronszerzés elve alapján- csökkenteni kell.¹⁰⁵

1.3. *A károsulti közrehatás*

Nem kell a kárnak azt a részét sem megtéríteni, amely a károsult felróható magatartása miatt következett be, tehát amely abból származott, hogy a károsult a kár megelőzése, elhárítása, és csökkentése kapcsán nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható.¹⁰⁶ A károsulti önhibát tehát a Ptk. lényegében csökkent védelmű magatartásként értékeli, mert önmagával szemben jogellenes magatartást senki nem követhet el. A károsulti önhibának a károkozó és a károsult között kárelosztása funkciója van, az emiatt keletkezett kár a károkozó terhére nem írható.¹⁰⁷

---

¹⁰⁴BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI-MISKOLCZI RÁCZ-SÁPI-TÓTH-TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2. BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-

¹⁰⁵BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI-MISKOLCZI RÁCZ-SÁPI-TÓTH-TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2. BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-

¹⁰⁶BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI-MISKOLCZI RÁCZ-SÁPI-TÓTH-TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2. BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-

¹⁰⁷VÉKÁS Lajos - GÁRDOS Péter: *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez.* Jogtár.

2. A kártérítés módja

Hatályos jogunk szerint a kár megtérítése főszabály szerint pénzben történik, e körben a szabályozás nem ad választási lehetőséget a károkozó számára. Ugyanakkor helyettesíthető (fajlagos, esetleg zártfajú) dolgok esetében -amennyiben a körülmények indokolják- a kártérítés természetben is történhet.¹⁰⁸

A pénzbeli kártérítésnek két fajtáját különböztetjük meg: az egyösszegű kártérítést, valamint a jövőben rendszeresen felmerülő károk megtérítését szolgáló, időszakonként visszatérően fizetendő, meghatározott összegű járadékot.¹⁰⁹

A kártérítés módjának meghatározásánál nem érvényesül a kérelemhez kötöttség, a bíróságnak azt a kártérítési módot kell alkalmaznia, amely a teljes jóvátétel elvét a legcsekélyebb sérelemmel és a leghatékonyabb módon biztosítja¹¹⁰. Ebből következően a bíróság -amennyiben indokoltnak tartja- a kereseti kérelemtől függetlenül természetbeni kártérítést is elrendelhet, de elrendelheti a kár egyösszegű megtérítését, illetve járadék fizetésére is kötelezheti a károkozót. Egyetlen feltétel köti a bíróságot, mégpedig az, hogy a reparáció módjaként nem alkalmazhat olyan módot, amely ellen a károkozó és a károsult is tiltakozik.¹¹¹

3. A kár fajtái

A károkozónak a teljes kártérítés elvéből adódóan a károsult teljes kárát meg kell térítenie, ebből következően a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést, az elmaradt vagyoni előnyt, és a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költségeket is.¹¹²

---

¹⁰⁸BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI-MISKOLCZI RÁCZ-SÁPI-TÓTH-TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2.

¹⁰⁹BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI-MISKOLCZI RÁCZ-SÁPI-TÓTH-TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2.

¹¹⁰BH1980.399.

¹¹¹BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI-MISKOLCZI RÁCZ-SÁPI-TÓTH-TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2.

¹¹²A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:522.§ (1)-(2) bekezdései.

BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-

BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-

BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-

Ahogy arra a teljes kártérítés elve kapcsán már utaltam, mindenekelőtt annak tisztázása szükséges, hogy mi tartozik a károsult vagyonába, ettől függ ugyanis a kártérítés mértéke.¹¹³

3.1. A károsult vagyonában beállott értékcsökkenés

A károsult vagyonában beállott értékcsökkenés, vagy másnéven tényleges kár felmerülhet az adott vagyontárgy megsemmisülésével, de oly módon is, hogy a vagyontárgyban csupán értékcsökkenés áll be. Az értékcsökkenés meghatározása a gyakorlatban általában szakértő bevonásával történik, azonban bizonyos szempontokat a bírói gyakorlat is kialakított. Így például ingatlanban bekövetkezett kár esetén a vagyoni értékcsökkenés mértékénél kiindulópont lehet az ingatlan forgalmi értékének a csökkenése, tulajdonjog megsértése esetén pedig a kár nagyságát a dolog beszerzési ára alapján kell meghatározni.¹¹⁴

Kiemelendő, hogy a piaci értékben meg nem jelenő szubjektív károkat, tehát az úgynevezett előszereteti értéket a kártérítési jog kárként nem ismeri el, ebből következően azt figyelembe venni nem lehet.¹¹⁵

3.2. Az elmaradt vagyoni előny

Elmaradt vagyoni előnyről akkor beszélhetünk, ha a károsult vagyonába megalapozottan remélt vagyonrészek bekerülése -a károsító magatartás bekövetkezése folytán- elmarad. Ez megnyilvánulhat jövedelemkiesésben, nyereség elmaradásában, úgyszintén vagyon hozadékának elmaradásában. Fontos ugyanakkor, hogy az előny elmaradását reális és ellenőrizhető adatok igazolják.¹¹⁶

---

¹¹³BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI-MISKOLCZI RÁCZ-SÁPI-TÓTH-TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2.

¹¹⁴BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI-MISKOLCZI RÁCZ-SÁPI-TÓTH-TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2.

¹¹⁵SZALAI Ákos: *A magyar szerződési jog gazdasági elemzése*. L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2013. 80.

¹¹⁶BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI-MISKOLCZI RÁCZ-SÁPI-TÓTH-TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2.

BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-

BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-

BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-

Leggyakoribb megjelenési formája, amikor az életben, testi épségben, egészségben okoznak kárt, ez esetben ugyanis a károsultnál jövedelemkiesés keletkezik, melynek összegét a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján ki lehet számolni.¹¹⁷

3.3. A költségek

Költségek alatt mindazon kiadásokat értjük, amelyek a károsító magatartás következtében beálló hátrányok elhárításához szükségesek. Tipikus költségek például -az élet, testi épség, egészség sérelménél maradva- a gyógyászati segédeszközök, orvosi beavatkozások, vagy a károsult egészségi állapotának javulását célzó kezelések.¹¹⁸

VIII. A sérelemdíj

Ahogy arra dolgozatomban korábban már többször utaltam, a gépjármű üzemeltetése a bírói gyakorlat szerint fokozott veszéllyel járó tevékenységnek minősül, és az gyakorta jár a személyhez fűződő jogok megsértésével.

Ezek a sérelmek jellemzően a halál (egészen pontosan a hozzátartozó halála miatt gyász), testi sérülések és egészségromlások körébe tartoznak, ahol a veszélyes üzem károsító hatása fizikai hatásban áll. Ekkor lényegében az immateriális, vagyis a személyiségi javak materiális sérelme következik be, ami anyagi következménnyel is jár, és amelytől elválaszthatatlanul áll be nem vagyoni kár.¹¹⁹

A személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, ezt maga a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény is hangsúlyozza a személyiségi jogok védelmén keresztül,

---

¹¹⁷BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI

¹¹⁸BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATAKI

¹¹⁹PUSZTAHELYI i.m.97. <https://tinyurl.hu/Y0pc>

mely szabályozási rendszer összhangban van az Alaptörvény Szabadság és felelősség fejezetében foglaltakkal.¹²⁰

A Ptk. 2:43.§-a¹²¹ néhány külön nevesített személyiségi jogot felsorol, azonban kiemelendő, hogy ez a felsorolás nem taxatív, hanem exemplifikatív jellegű, nem lehetséges ugyanis minden, az embert hátrányosan érintő immateriális károsodást nevesíteni, már csak azért sem, mert további személyiségi jogok is kialakulhatnak.¹²²

A személyiségi jog abszolút jellegű, és mindenkire egyaránt kötelező, éppen ezért annak megsértésétől mindenki tartózkodni köteles. Abban az esetben azonban, ha a személyiségi jogok sérelme mégis bekövetkezik, úgy szankcióként a Ptk. sérelemdíjat nevesíti.¹²³

A sérelemdíj funkciója kettős, egyrészt a sérelem vagyoni szolgáltatás nyújtásával történő kiegyenlítésén keresztül megjelenik egy közvetett kompenzációs szerep (magyarázat a kártérítési jogról), de emellett egyidejűleg jelen van egyfajta represszív szerep is, ugyanis a jogsértőt a hasonló jogsértések megelőzésére is ösztönzi.¹²⁴

A Ptk. 2:52.§ (1) bekezdése¹²⁵ értelmében sérelemdíjat -az őt ért nem vagyoni sérelemért- az követelhet, akit személyiségi jogában megsértettek.

A sérelemdíj megállapíthatóságának -a Ptk. 2:52.§ (2) bekezdésének¹²⁶ második fordulata alapján- nem törvényi feltétele, hogy a sértett az őt ért hátrányt, illetve annak mértékét bizonyítsa. Ebből

---

¹²⁰PATAKI János István: *A bírósági végrehajtás és a sérelemdíj*. Polgári Jogi Szemle, 2017/13. 4-6. szám.

<https://tinyurl.hu/BsHl>

¹²¹A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:43.§: A személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen

a) az élet, a testi épség és az egészség megsértése;
b) a személyes szabadság, a magánélet, a magánlakás megsértése;
c) a személy hátrányos megkülönböztetése;
d) a becsület és a jóhírnév megsértése;
e) a magántitokhoz és a személyes adatok védelméhez való jog megsértése;
f) a névviseléshez való jog megsértése;
g) a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog megsértése.

¹²²PATAKI i.m. <https://tinyurl.hu/BsHl>

¹²³PATAKI i.m. <https://tinyurl.hu/BsHl>

¹²⁴PATAKI i.m. <https://tinyurl.hu/BsHl>

¹²⁵A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:52.§ (1) bekezdése: kit személyiségi jogában megsértettek, sérelemdíjat követelhet az őt ért nem vagyoni sérelemért.

¹²⁶A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:52.§ (2) bekezdés: A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételeire -különösen a sérelemdíjra köteles személy meghatározására és a kimentés módjára - a kártérítési felelősség szabályait kell

következően a jogalkotó lényegében egy megdönthetetlen vélelmet állított fel, mely alapján, ha és amennyiben a személyiségi jogok sérelme bekövetkezik, úgy -e sérelem kiegyensúlyozása érdekében sérelemdíj jár.¹²⁷

A sérelemdíj fizetésére kötelezés feltételei megegyeznek a kártérítési felelősség szabályaival¹²⁸, így a felelősség személy meghatározásának, illetve a kimentés módjának vizsgálata során továbbra is feltétel, hogy a jogsértő magatartás jogellenes legyen, megállapítható legyen a nem vagyoni sérelem (amit valamely személyiségi jog megsértése önmagában megalapoz) és okozati összefüggés álljon fent a jogsértő magatartás és a nem vagyoni sérelem között, továbbá a jogsértés felróható legyen.¹²⁹

A sérelem díj mértékét illetően a Ptk. a bíróság számára az eset összes körülményének alapos vizsgálatát írja elő. Ennek során a bíróságnak mérlegelési körébe kell vonnia a jogsértés súlyát (a nem vagyoni sérelem nagyságát), a jogsértés ismétlődő jellegét, a felróhatóság mértékét, valamint a jogsértés sértettre és környezetére gyakorolt hatását.¹³⁰

Ahogy arra a fejezet elején már kitértem, a gépjárművek, mint veszélyes üzemek üzemeltetése jelentős immateriális veszélyt jelent. A gépjárművek üzemeltetésével összefüggésben okozott nem vagyoni sérelem miatt a személyiségi jogában sértett személy, másnéven károsult sérelemdíjat követelhet attól a személytől, akinek érdekében a gépjármű üzemelt, tehát az üzembentartótól.

---

alkalmazni, azzal, hogy a sérelemdíjra való jogosultsághoz a jogsértés tényén kívül további hátrány bekövetkeztének bizonyítása nem szükséges.

¹²⁷Dr. Szelecki Rita: A sérelemdíj jogintézménye az egészségügyi kártérítési perekben, Magyar Bírói Egyesület <https://tinyurl.hu/YLuW>

¹²⁸A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 2:53.§: Aki személyiségi jogainak megsértéséből eredően kárt szenved, a jogellenesen okozott károkért való felelősség szabályai szerint követelheti a jogsértőtől kárának megtérítését.

¹²⁹BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATÁKI-MISKOLCZI BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-RÁCZ-SÁPI-TÓTH-TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2.

¹³⁰BARTA-BARZÓ-CSÁK-FAZAKAS-HARSÁNYI-JAKAB-JUHÁSZ-KENDERES-KRISTON-MAJOROS-MÉLYPATÁKI-MISKOLCZI BODNÁR-OLAJOS-PUSZTAHELYI-RÁCZ-SÁPI-TÓTH-TÓTH-UJVÁRINÉ DR. ANTAL i.m. I. 1-2.

IX. Közúti balesetkből eredő sérelemdíj és kártérítési iránti igények gyakorlata

1. A közlekedési balesetekkel kapcsolatban érvényesített sérelemdíjjal kapcsolatos bírói gyakorlat

Kutatómunkám során mindösszesen nyolc¹³¹ közlekedési baleset kapcsán érvényesített sérelemdíjjal kapcsolatos bírósági határozatot vizsgáltam meg. Vizsgálatom kiterjedt egyrészt a megsértett személyiségi jogok körére, az igényérvényesítők személyére, a Ptk. 2:52.§ (3) bekezdésében foglalt körülmények (jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására) vizsgálatára, valamint az esetleges károsulti közrehatásra, és annak mértékére.

A nyolc ügyben az alábbi személyiségi jogsértések miatt került sor sérelemdíj megállapítására:

- testi épséghez való jog
- egészséghez való jog
- emberi méltósághoz való jog
- magán- és családi élethez való jog
- otthon teljességéhez fűződő jog
- önrendelkezéshez való jog
- általános cselekvési szabadsághoz való jog
- személyes szabadsághoz való jog
- női önbecsüléshez való jog.

Az igényérvényesítők körét tekintve elmondható, hogy négy esetben a balesetet elszenvedő károsult, két esetben a balesetet elszenvedő károsult házastársával és gyermekével, egy esetben a balesetben elhunyt házastársa, annak gyermeke, szülei és testvére, valamint további egy esetben a balesetet elszenvedő károsult édesanyjával és testvérével együtt terjesztett elő sérelemdíj iránti igényt.

---

¹³¹Fővárosi Ítéltábla Pf.6.20.503/2022/05., Kúria Pfv.III.20.185/2020/6., Fővárosi Ítéltábla Pf.6.21134/2019/06., Kúria Pfv.III.21.195/2019/3., Kúria Pf.6.20.265/2022/04., Fővárosi Ítéltábla Pkf.6.20153/2019/03., Fővárosi Ítéltábla Pf.6.20.636/2022/07., Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.089/2022/07.

Az alperesek körét tekintve a megvizsgált ügyek mindegyikében alperesi pozícióban a károkozó biztosítója járt el.

A megvizsgált ügyek kapcsán -az egyes ügyek sajátosságai alapján- az alábbi konzekvencia volt levonható.

A bíróság megállapíthatónak találta a női önbecsüléshez való jog sérelmét olyan felperes esetében, akinek a baleset folytán beállott esztétikai károsodása jelentős mértékű, és amely esztétikai károsodás az arc mérsékelt deformációjából, a jobb felső végtag kifejezett deformációjából, torzulásából, a bal lábszár izomzatának megkevesbedéséből és deformációjából, valamint a számos műtéti és sérüléssel járó hegből tevődik össze.¹³²

Megállapíthatónak találta a bíróság a családi élethez való jog sérelmét a három nagykorú gyermekkel, és öt unokával rendelkező olyan felperes vonatkozásában, aki a balesetet megelőzően felnőtt lányaival és unokáival sok időt töltött, élettársával kirándulni járt, azonban a balesetet követően kerekesszékre kényszerült, amit váll- és végtag sérülése miatt önállóan hajtani nem tud, össz-szervezeti egészségkárosodásának mértéke 80%, amely miatt családjában az élettárs, és nagyszülő szerepét már nem vagy csak igen korlátozottan tudja betölteni.¹³³

Úgyszintén megállapítható a családi élethez fűződő személyiségi jog megsértése a balesetet szenvedett személy gyermekei és férje vonatkozásában, ha a korábban egészséges balesetet szenvedett személy a baleset következtében állandó gondozásra, felügyeletre szorul, munkavégzésre és önmaga ellátására képtelenné vált. Ez ugyanis a balesetet szenvedett személy férje bármely más elfoglaltságát meghatározza, míg a gyermekek vonatkozásában a teendők ellátása azt eredményezte, hogy azok miatt munkát vállalni nem tudtak, a baleset lelkileg megterhelő volt számukra, mindennapi életükre negatív hatást gyakorolt.¹³⁴

---

¹³² Debreceni Ítéletábla Pf.I.20.089/2022/07.

¹³³ Debreceni Ítéletábla Pf.I.20.089/2022/07.

¹³⁴ Debreceni Ítéletábla Pf.I.20.089/2022/07.

A magánélethez és az általános cselekvési szabadsághoz, továbbá a személyes szabadsághoz való jog sérelmét állapította meg a bíróság az olyan károsult esetében, aki a baleset következtében kerekesszékre kényszerült, amit váll-és végtagsérülése miatt hajtani nem tud, és a baleset utáni állapota életvitelében olyan súlyos fokban elnehezítette, hogy önellátásra képtelenné vált, az élet minden területén mások segítségére szorul.¹³⁵

Sérelemdíjat állapított meg a bíróság azon felperesek vonatkozásában, akiknél ugyan kezelést igénylő pszichiátriai megbetegedés nem igazolt, azonban a balesettel összefüggésben pszichés állapotuk romlott, ami indulatokat, szorongásokat generáló, szociális beszűkülést eredményező súlyos amnéziában, gátlási zavarban, tervezési nehézségekben, fokozott érzékenységben, negatív emóciókban, nehezebb alkalmazkodásban, esetenként a képessége alatti teljesítéshez, zaklatottságban, pszichoszomatikus tünetképződésben nyilvánul meg.¹³⁶

Megállapíthatónak találta a bíróság az élethez, testi épséghez, egészséghez fűződő jog sérelmét a baleset bekövetkezésekor 27 éves olyan felperes vonatkozásában, akinek baleseti eredetű össz-szervezeti egészségkárosodása 80%-os mértékű, sérülései következtében olyan súlyos, maradandó testi és lelki egészségkárosodást szenvedett, amely egész hátralévő életét alapjaiban megváltoztatta, életminősége jelentősen romlott.¹³⁷

Sérült a felperes testi épséghez, egészséghez fűződő személyiségi joga azzal, hogy az őt ért baleset következtében egy mindennapi életet élő családanyából állandó gondozásra, felügyeletre, valamint a helyváltoztatásban is segítségre szoruló, önmaga ellátására és munkavégzésre képtelen emberré vált.¹³⁸

A munkához, valamint a szabadidőhöz való jog nem személyiségi jog, ezért megsértésük önmagában sérelemdíj iránti követelést nem alapoz meg.¹³⁹

---

¹³⁵ Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.089/2022/07.

¹³⁶ Fővárosi Ítéltábla Pkf.6.20153/2019/03.

¹³⁷ Kúria Pfv.III.21.195/2019/3.

¹³⁸ Fővárosi Ítéltábla Pf.6.20.636/2022/07.

¹³⁹ Fővárosi Ítéltábla Pf.6.20.636/2022/07.

Az, hogy a baleset következtében a felperesnek szinte teljes életét az édesapja nélkül kell leélnie, gondozásában, nevelésében, életeseményeiben édesapja nem vehet részt, megalapozza a magán- és családi élethez, valamint az otthon teljességéhez fűződő személyiségi jog sérelmét. Ez a veszteség ugyanis a felperes egész életére kihat, nem pótolható, édesapja halálával elvesztette a teljes családban élés lehetőségét, és azt is, hogy valaha édestestvére születhessen.¹⁴⁰

Ugyancsak a magán-és családi élet, valamint az otthon teljességéhez fűződő személyiségi jog sérelmét eredményezi az, hogy a felperes férjének baleset folytán történő elvesztése a felperes családi életére vonatkozó tervei megghiúsulásával, jelentős mértékű módosításával jár, és hangulati esékenység jellemzi.¹⁴¹

Az egészséghez fűződő személyiségi jogsértés megalapozott a felperes vonatkozásában azáltal, hogy a balesetben elhunyt gyermeke elvesztése értelmi beszűkölést eredményezett, szorongásai elhatalmasodtak, depressziós állapot alakult ki nála, mely a felperesnél 8%-os pszichés egészségkárosodásként értékelhető.¹⁴²

A fentiekén túl vizsgálatom során kitértem az esetleges károsulti közrehatás kérdésére is. A megvizsgált nyolc ügyből öt ügyben kármegosztást alkalmazott a bíróság miután megállapítható volt, hogy a baleset bekövetkeztében maga a károsult is közrehatott.

A közrehatás négy esetben a biztonsági öv használatának elmaradásában miatt, míg egy esetben sebességtúllépésben nyilvánult meg.

A közrehatás mértékét vizsgálva az volt megállapítható, hogy egy esetben 40%-os, három esetben 30%-os, míg további egy esetben 25%-os mértékű kármegosztást alkalmazott a bíróság, az alperesre (biztosító) terhesebben.

---

¹⁴⁰ Fővárosi Ítéletábla Pf.6.20.503/2022/05.

¹⁴¹ Fővárosi Ítéletábla Pf.6.20.503/2022/05.

¹⁴² Fővárosi Ítéletábla Pf.6.20.503/2022/05.

A sérelemdíj összegét tekintve a nyolc ügy mindösszesen huszonöt felperesének megítélt sérelemdíj legkisebb összege 500.000,- forint, míg legmagasabb összege 15.000.000,- forint volt.

A legalacsonyabb, 500.000,- forint összegű sérelemdíj megállapítására olyan felperes vonatkozásában került sor, aki a balesetnek csupán szemtanúja volt, ugyanakkor a balesetet elszenvedő családhoz fűződő érzelmi kötődése miatt a baleset megrázta, esetében poszttraumás stressz az ítélethozatalkor is fennállt, a szorongása mindennapi életét negatívan befolyásolta.¹⁴³

A legmagasabb összegű sérelemdíj megítélésére olyan felperes vonatkozásában került sor, aki fiatalkorában szenvedett súlyos, az alsó és felső végtagjait, a gerincét és az agyát egyaránt érintő sérüléseket. A sérülések miatt hosszabb ideig kómában volt, több műtéten is átesett, maradványállapota önálló életvitelében, munkavállalásában, és párkapcsolat létesítésében akadályozza, korlátozza.¹⁴⁴

A sérelemdíj összege kapcsán kiemelném, hogy a nyolc ügyből három ügyben a bíróság figyelembe vette az értékviszonyokban a károkozás és az ítélethozatal között az időmúlásra és egyéb körülményekre tekintettel bekövetkezett jelentős változást, és az okozott kár mértékét az ítélethozatal időpontjában fennállt értékviszonyok szerint határozta meg.

A három ügyben a károkozás és az ítélethozatal az alábbiak szerint alakult:

- 2015. évben baleset és 2022. évben ítélet
- 2017. évben baleset és 2022. évben ítélet
- 2014. évben baleset és 2020. évben ítélet.

---

¹⁴³ Fővárosi Ítéletábla Pf.6.21134/2019/06.

¹⁴⁴ Fővárosi Ítéletábla Pkf.6.20153/2019/03.

2. A közlekedési balesetekkel kapcsolatban érvényesített kártérítési igényekkel kapcsolatos bírói gyakorlat

A sérelemdíj iránti igények gyakorlatát követően megvizsgáltam a vagyoni károk körét is. Vizsgálatom kiterjedt egyrészt az igényérvényesítés jogcímeire, a ténylegesen megítélt károkra és az annak során figyelembe vett és értékelt körülményekre, valamint az összecszerűség kérdésére.

A megvizsgált nyolc ügyben az alábbi jogcímeken került sor igényérvényesítésre:

- ház körüli kisegítő
- jogosítvány megszerzése
- mozgássérült autó átalakítása
- rezszi többletköltség
- gondozás-kísérés-felügyelet
- közlekedési többletköltség
- gyógyszerköltség
- háztartási kisegítő
- jövedelemveszteség
- ingatlan átalakítási költség
- utazási költség
- rehabilitációs költség
- élelemfeljavítása költség
- tönkrement ingóságok költsége
- otthoni lábadozás idejére megvásárolt ingóságok
- kórházi élelemfeljavítás
- telefon többletköltség
- fürdőszoba átalakítás költsége
- ágyvásárlás többletköltsége.

A jogcímekkel összefüggésben az alábbi gyakorlat volt megállapítható.

Háztartási és ház körüli kisegítő jogcímén állapított meg kártérítést a bíróság olyan felperes vonatkozásában, akit a balesettel összefüggésben kialakult sérülései -a vélelmezett gyógytartam alatt- mindennemű háztartási és házkörüli tevékenység végzésében akadályoztak.¹⁴⁵

Nem tartotta ugyanakkor indokoltnak a bíróság ház körüli kisegítő jogcímén a kártérítést olyan felperes esetében, aki a kert nagyságát, a kertművelés során végzett tevékenység jellegét nem tárta fel.¹⁴⁶

Ugyancsak nem volt megállapítható ház körüli kisegítő jogcímén a kártérítés indokoltsága olyan felperes esetében sem, aki a balesetet megelőzően a kert gondozásában igazoltan nem vett részt, nem volt ugyanis ezáltal olyan balesettel okozati összefüggésben kiesett tevékenysége, amiből eredő kár az alperes helytállási kötelezettsége körébe tartozott volna.¹⁴⁷

Jogosítvány megszerzése jogcímén nem állapítható meg kártérítés annak a felperesnek, aki a balesetet megelőzően is rendelkezett jogosítvánnyal, csak az a baleset után lejárt. Kétségtelen, hogy a megújításával kapcsolatban a felperesnek költsége merült fel, azonban az nem kifejezetten az egészségi állapota folytán, hanem baleset hiányában is felmerült volna.¹⁴⁸

A ház körüli kisegítő költsége indokoltságának megállapítása szempontjából -miután az a felperes kiesett tevékenységének pótlását szolgálja- annak van jelentősége, hogy ilyen tevékenység végzésére a felperes mennyiben lenne köteles.¹⁴⁹

Közlekedési többletkölségként a felperes kizárólag azoknak a közlekedéssel összefüggő kiadásainak a megtérítését követelheti, amelyek a baleset előtt felmerült hasonló költségei összegét meghaladóan jelentkeztek.¹⁵⁰

---

¹⁴⁵Fővárosi Ítéletábla Pf.6.20.265/2022/04.

¹⁴⁶Fővárosi Ítéletábla Pkf. 6.20.153/2019/03.

¹⁴⁷Fővárosi Ítéletábla Pkf. 6.20.153/2019/03.

¹⁴⁸Fővárosi Ítéletábla Pkf. 6.20.153/2019/03.

¹⁴⁹Fővárosi Ítéletábla Pf.6.20.636/2022/07.

¹⁵⁰Fővárosi Ítéletábla Pf.6.20.265/2022/04.

Jövedelempótló járadék jogcímén kártérítés akkor érvényesíthető, ha a felperes munkaviszonya a baleseti sérülései következményeként szűnt meg, és tevékenységének tovább folytatásában a baleseti eredetű maradványállapota akadályozza.¹⁵¹

Megalapozottnak találta a bíróság a felperes jövedelempótló járadékigényét, mert a felperes végzettsége és korábbi tervei alapján a minimálbéren való foglalkoztatása vélelmezhető lett volna, ha a baleset nem következik be.¹⁵²

A megvizsgált ügyekben legtöbb esetben háztartási és ház körüli kisegítő, ápolás-gondozás-felügyelet, közlekedési többletköltség, valamint jövedelemveszteség miatt ítelt meg a bíróság kártérítést járadék formájában.

A leggyakoribb jogcímeiken megítélt járadékok összege az alábbi összeghatárok közöttire volt tehető:

- háztartási kisegítő: 14.700,- forint és 126.000,- forint között
- ház körüli kisegítő: 14.700,- forint és 50.250,- forint között
- gondozás/ápolás/felügyelet: 10.000,- forint és 150.000,- forint között
- közlekedési többletköltség: 7.000,- forint és 10.000,- forint között
- jövedelemveszteség: 27.116,- forint és 155.400,- forint között.

---

¹⁵¹Fővárosi Ítéletábla Pf.6.20.265/2022/04.

¹⁵²Kúria Pfv.III.21.195/2019/3.

Összegzés

A tanulmány bevezető részében célként fogalmaztam meg a közúti közlekedési balesetek károsultjainak kártérítésével és sérelemdíjával kapcsolatos bírói gyakorlat bemutatását.

Ennek során röviden bemutattam a közlekedés-kártérítés-biztosítás kapcsolatát, a hatályos kárfelelősségi rendszerünket, valamint érintőlegesen kitértem a gépjárművek üzemeltetésére, mint fokozott veszéllyel járó tevékenységre vonatkozó szabályokra, a felelősségbiztosítási szerződésre, továbbá a kártérítés és sérelemdíj általános szabályaira.

Mindezeket követően górcső alá vettem nyolc bírósági határozatot, és azok mentén kíséreltem meg elemezni a közúti közlekedés balesetekkel kapcsolatos kártérítés és sérelemdíj iránti igényeket. A kártérítési igények kapcsán megállapítottam, hogy a károsultak háztartási, ház körüli kisegítő, jogosítvány megszerzése, mozgássérült autó átalakítása, rezi többletköltség, gondozás-kísérés-felügyelet, közlekedési többletköltség, gyógyszerköltség, háztartási kisegítő, jövedelemvesztés, ingatlan átalakítási költség, utazási költség, rehabilitációs költség, élelemfeljavítása költség, tönkrement ingóságok költsége, otthoni lábadozás idejére megvásárolt ingóságok, kórházi élelemfeljavítás, telefon többletköltség, fürdőszoba átalakítás költsége, valamint ágyvásárlás többletköltsége jogcímén támasztanak kártérítési igényt a biztosítóval szemben. A sérelemdíj iránti igényeket illetően legtöbbször testi épséghez, a lelki és fizikai egészséghez, a magán- és családi élethez, az otthon teljességéhez, az önrendelkezéshez, az általános cselekvési szabadsághoz, a személyes szabadsághoz, valamint a női önbecsüléshez fűződő személyiségi jogsértésre hivatkoznak a károsultak.

Ha a károsultak személyét nézzük, összességében elmondható, hogy a közvetlen károsulton túlmenően igen gyakori az egy háztartásban élő hozzátartozók igényérvényesítése és a vonatkozásukban megítélt sérelemdíj is. Alperesi pozícióban minden esetben biztosító járt el.

A kár- és sérelemdíj iránti igényeket illetően a hangsúly a bírói mérlegelésen van, a bíróságnak ugyanis az eset összes körülményét figyelembe véve és értékelve kell döntenie az egyes igények kapcsán. A

megvizsgált határozatokat illetően a bíróság -mind a kártérítési, mind pedig a sérelemdíj iránti igények vonatkozásában- minden esetben figyelembe vette a károsult baleset folytán beállott összszerkezeti egészségkárosodását, és maradványtüneteit. Értékelte a sérülések gyógytartamát, és azok elhúzódó jellegét, továbbá a károsult személyében és körülményeiben rejlő egyedi jellemzőket, így balesetkori életkorát, korábbi és balesetet követő életvitelét, a baleset felperes életvitelére gyakorolt hátrányos következményeit. Kifejezésre juttatta mindezek mellett a megítélt kártérítés, valamint sérelemdíj összegében a balesetkori ár-és értékviszonyokhoz képest az ítélethozatalig bekövetkezett változásokat, valamint a károsulti közrehatást, és annak mértékét is.

Irodalomjegyzék

- BARTA Judit-BARZÓ Tímea-CSÁK Csilla-FAZAKAS Zoltán József-HARSÁNYI Gyöngyi-JAKAB Nóra-JUHÁSZ Ágnes -KENDERES György-KRISTON Edit-MAJOROS Tünde-MÉLYPATAKI Gábor-MISKOLCZI BODNÁR Péter-OLAJOS István -PUSZTAHELYI Réka-RÁCZ Zoltán-SÁPI Edit-TÓTH Gergő-TÓTH Hilda-UJVÁRINÉ DR. ANTAL Edit: *Magyarázat a kártérítési jogról*. In: BARTA Judit-BARZÓ Tímea-CSÁK Csilla (szerk.) *Jogtár*
- DR. NÉMETH Mariann: *Közlekedési balesetek kárrendezése, gyakorlati útmutató*. Hungarovox Kiadó, Budapest, 2016.
- FUGLINSZKY Ádám: *Kártérítési jog*. HVG-ORAC Lap-és Könyvkiadó Kft., 2015.
- MISKOLCZI BODNÁR Péter: *A kártérítési felelősség közös szabályainak alkalmazási köre*. Jogtudományi közlöny, 2019/2.
- UJVÁRINÉ DR. ANTAL Edit: *Felelősségtan*. Novotni Alapítvány Miskolc, 2014.
- T/7971. számú törvényjavaslat a Polgári Törvénykönyvről. Budapest, 2012.
- VÉKÁS Lajos - GÁRDOS Péter: *Nagykommentár a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényhez*. Jogtár
- WOPERA Zsuzsa: *Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez*. Jogtár

Jogszabályok

- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény
- A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény
- A kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény

Internetes hivatkozás

- https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/12954/Pusztahelyi_A%20veszelyes_uzemi_felelo_sseg_szabalyozasi_kornyezete_2018.pdf?sequence=1

- https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/17600/certickym_ert.pdf
- <https://toldygyimnazium.hu/uploaded/downloadables/a-veszelyes-uzemi-felelosseg-a-gepjarmuvekkel-okozott-karok-tukreben-2015-08-26-16-07.pdf>
- http://real.mtak.hu/9787/1/Szalai_-_A_magyar_szerzodesi_jog_gazdasagi_elemezese.pdf
- <https://polgariszemle.hu/archivum/148-2017-december-13-efolyam-4-6-szam/gazdasag-es-jogtudomany/936-a-birosagi-vegrehajtás-es-a-serelemdíj>
- <http://midra.uni-miskolc.hu/document/5610/854.pdf>
- http://www.debrecenijogimuhely.hu/archivum/3_2013/a_kotelezo_gepjarmu_felelossegbiztositas_rovid_tortenete_es_alapveto_jellemzoi/
- https://mersz.hu/hivatkozas/YOV0844_35/#YOV0844_35
- <https://www.mabie.hu/index.php/cikkek-tanulmanyok/134-dr-szelecki-rita-a-serelemdíj-jogintezmenye-az-egeszsegugyi-karteritesi-perekben>
- https://www.ksh.hu/stadat_files/sza/hu/sza0069.html

Bírósági gyakorlat

- Kúria Pfv.III.20.436/2019/6.
- Kúria Pfv.III.21.277/2019/7.
- Kúria, Pfv.III.21.097/2021/5
- Kúria, Pfv.III.21.805/2014/3.,
- Kúria Pfv.III.20.418/2018/5.
- Kúria Pfv.III.21.195/2019/3.
- Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.089/2022/07.
- Fővárosi Ítéltábla Pkf.6.20153/2019/03.
- Fővárosi Ítéltábla Pf.6.20.636/2022/07.
- Fővárosi Ítéltábla Pf.6.20.503/2022/05.
- Fővárosi Ítéltábla Pf.6.21134/2019/06.
- Fővárosi Ítéltábla Pf.6.20.265/2022/04.
- Fővárosi Ítéltábla Pf.6.20.265/2022/04.

- BH1980.399.
- BH306.2002.
- BDT2012.2661.
- BDT2010.2358.